

8

BERÄTTELSE

OM

UNDERVISNINGEN

VID

KONGL. CAROLINSKA MEDICO-CHIRURGISKA INSTITUTET

UNDER ÅREN 1851—1853.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1851.

Digitized by the Internet Archive
in 2015

<https://archive.org/details/b22284588>

Kongl. Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet.

Då det tvifvelsutan bör vara af interesse för tidskriftens läsare att uti densamma erhålla del af de redogörelser för undervisningen vid Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet, hvilka, ehuru sedan längre tid tillbaka för hvarje termin afgifna och uti läroverkets arkiv förvarade, först på sednaste tiden börjat blifva genom Kongl. Sundhets-Collegium offentliggjorda, så göres härmed början genom införandet af redogörelsen för år 1851, och skola de för följande åren efterhand blifva i Hygiea införda. Kongl. Sundhets-Collegium har uti sin underdåniga embetsberättelse för sistnämnde år inledt kapitlet om medicinska undervisningen i hufvudstaden med en kort historik öfver läroverket, hvilken ock här meddelas såsom säkerligen innehållande åtskilligt för flera af tidskriftens läsare mindre bekant. Då en mera detaljerad berättelse rörande nämnde Instituts verksamhet, föreläsningkurser, antal elever, examina o. s. v. hittills icke, i likhet med hvad vid universiteternas medicinska faculteter eger rum, erhållit någon större offentlighet, torde en sådan icke längre böra uteblifva. Genom en dylik redogörelse blir nemligen allmänheten, och i främsta rummet den del af densamma, hvilken frågan närmast måste interessera, nemligen läkare-corpsen, bäst i tillfälle att bedöma i hvad mån det medicinska läroverket i hufvudstaden motsvarar sin bestämmelse och hvad det verkar till läkarebildningens upprätthållande och befrämjande inom fäderneslandet.

I. Historik.

På grund af den organisation, som genom ett Kongl. bref den 20 Julii 1371 gafs åt Bardskärareembetet i Stockholm — sedan benämndt Societas Chirurgica och 1717 Kongl. Chirurgiska Societeten — samt stiftelsen år 1663 af Colleg. medicorum — sedan benämndt Regium Collegium medicum — berättigades redan i hufvudstaden anställandet af kunskapsprof för att från chirurgisk och medicinsk praktik uteslänga obehörige personer. Utom den undervisning, som inom Chirurgiska Societeten mera skrämessigt meddelades, gjorde sig ock snart behofvet af vetenskapliga bildningsanstalter för Läkare och Chirurger i Stockholm gällande, och genom 1684 och 1688 års privilegier för Collegium medicum ålades detsamma undervisningsskyldighet i Ana-

tomien, Botaniken och Pharmacien, till hvilket ändamål äfven inrättades så väl en anatomisal som en pharmaceutisk-botanisk trädgård och ett laboratorium chemicum. År 1716 tillsattes en särskild Anatomix Professor, efter hvars afgång dock undervisningen återgick till Collegii ledamöter.

Sedan stiftelsen af Serafiner-Lazarettet år 1732 öppnat ett dittills saknad tillfälle till praktisk bildning, förenades med befattningarne af Öfverchirurg och Öfverläkare vid detta lazarett äfven skyldigheten att meddela klinisk undervisning, och genom Kongl. bref den 4 April 1755 stadgades såsom vilkor för kompetens till Prov.-Medici-, Stads- och Regements-Fältskärs-sysslor åtminstone ett eller halft års tjenstgöring i lazarettet till förvärfvande af vana vid medicinsk och chirurgisk praktik. I sammanhang med lazarettets stiftelse anbefalldes ock genom Kongl. bref den 10 Augusti 1752, med anledning af den militära sjukvårdens trängande behof af skicklige Chirurger, inrättandet i Stockholm af en anatomisk och chirurgisk läroanstalt, vid hvilken minst ett års öfning skulle föregå den examen inför Collegium medicum, som hädanefter fastställdes såsom vilkor för erhållandet af anställning i militära läkaretjenster, och, sedan Rikets Ständer dertill beviljat nödige löneanslag, tillsattes år 1756 en Anatomix et Chirurgix Professor, som snart erhöll biträde af en Prosector. Härpå följde 1761 äfven tillsättandet af en Historix naturalis et Pharmaciæ Professor, biträdd af en Demonstrator. Sedan vid den i Stockholm befintliga läroanstalten för Barnmorskor serskild Professor med Adjunct äfven blifvit anställd, anbefalldes genom nådig instruction af den 19 Augusti 1761, att alla Medici före befordran till Provincial-, Stads- och Fattigläkare-sysslor skulle tillhållas att uti Ars obstetricia och barnsjukvård söka undervisning. Den sålunda ordnade undervisningen afsåg uttryckeligen så väl de Medicinæ Studiosi från Universiteterna, som för kliniska bildningen vistades i hufvudstaden, som Chirurgerna, hvilka inför Chirurgiska Societeten aflade sina kunskapsprof. Beträffande villkoren för antagandet af elever vid Chirurgiska undervisningen stadgades genom Kongl. brefvet den 15 Mars 1768 i reglen företeende af testimonia från Gymnasierua, att öfra skolan med flit blifvit genomgången, eller motsvarande kunskapsmått genom privat undervisning inhämtadt.

När Kongl. Maj:t den 28 Oct. 1797 med upphälvande af Chirurgiska Societeten uppdrog åt Collegium medicum odelad styrelse och tillsyn öfver hela Medicinalverket i riket, anbefalldes tillika genom nytt Reglemente för Chirurgiska undervisnin-

gen och dem, som i Fältskärskonsten sig vilja inöfva, denna undervisnings ordnande på en mera vetenskaplig fot, så att antagandet till Chirurgiæ Studiosus blef beroende af dels särskild pröfning i Latinska, Franska och Tyska språken samt vissa delar af Anatomien, Chirurgen och Medicamentsläran, dels och minst 3 års förutgången, väl använd, lärotid hos någon Mäster-Fältskär. För Chirurgiæ Studiosi admission till Mäster-Fältskärs- eller Chirurgiæ Magisterexamen inför Collegium medicum fordrades minst fyra års ytterligare studier vid Akademierna eller annorstädes, och derunder 6 månaders tjenstgöring vid Seraphimer-lazarettet, samt beivrande af Anatomiska inrättningen och Accouchementshuset i Stockholm. Nyssnämnde examen skulle bestå af 3 afdelningar: 1:o uti den »omständligare» Anatomien, Naturalhistorien och Pharmaceutiska Chemien, så vidt de röra Chirurgen; 2:o uti Physiologien, Diagnosis et Cura morborum, serdeles med hänsigt till militärståndet, theoretiska Chirurgen och Barnförlossningskonsten, samt 3:o uti alla slags chirurgiska operationers förrättande och de opererades behandling. Den Medicinæ Licentiat eller Doctor, som önskade chirurgisk befordran eller Chirurgiæ Magistergrad, ålades att, efter 6 månaders tjenstgöring i lazarettet, inför Collegium undergå pröfning blott i ofvannämnde 3:dje afdelning af examen. Den chirurgiska lärokursen medförde alla de personliga fri- och rättigheter, som akademiska constitutionerna tillade vetenskapsidkare i allmänhet, samt kompetens för Chirurgiæ-Studiosi till Companie- och Squadrons-Fältskärstjensterna vid Regimenterna och Underchirurgtjensten vid Flottorna och Sjukhusen, för Chirurgiæ-Magistrar till Regements- och Amiralitets-Mäster-Fältskärstjensterna. Till understöd och uppmuntran för Chirurgiæ Studiosi anslogos åt de utmärktare 20 stipendier å 40 R:dr och 16 å 75 R:dr årligen, hvarförutan det årliga reseunderstöd, som Chirurg. Societeten disponerat för en Chirurgiæ Studiosus till utländska lärosätens besökande, höjdes från 166 R:dr 52 sk. till 500 R:dr.

Den bittra erfarenheten af fältsjukors härjningar under 1803 och 1809 årens krig föranledde Rikets Ständer att föreslå inrättandet i hufvudstaden af ett s. k. Institut till danande af skickliga Fältläkare i förening med ett Garnisonssjukhus, som tillika skulle tjena till öfningskola för Institutets elever, på grund af hvilket förslag Kongl. Maj:t den 13 December 1810, i öfverensstämmelse med ett af en serskild komité för allmänna läkarevården afgifvet förslag, anbefalldes tillsättande t. v. af en Professor i theoretiska och en i praktiska läkarkonsten, och öf-

verenskommelsers träffande med Gardesregementernas befäl för begagnande af de befintliga sjukvårdsanstalterna intill dess ett serskildt Garnisonssjukhus kunde tillvägbringas, samt till eleverna ytterligare beviljade **12** pensioner å **100 R:dr**, **3** å **150** och **2** å **175 R:dr** årligen. Kongl. Maj:ts nådiga Reglemente för det här i staden inrättade Medico-chirurg. Institutet af den **6** December **1815** bestämde dess föremål till undervisning i läkarekonstens så väl theoretiska som praktiska delar med serdeles afseende på tilldanandet af läkare för arméén och flottorna, och föreskref undervisningens bestridande af *en* Professor i Historia naturalis, *en* uti Chemi, inclusive Pharmaci, *en* uti Anatomi, *en* uti Medicina et Chirurgia theoretica, inclusive Physiologi och Patholog. Anatomi, *en* uti Ars obstetricia, inclusive Pathologia neonatorum, och *en* uti Medicina et Chirurgia Practica, inclusive Militärhygieinen, hvar med sin Adjunct, samt klinisk handledning på Allmänna Garnisonssjukhuset af den sistnämnda Professorn. För antagandet till elev vid Institutet bestämdes antingen föregående medico-philosophisk examen vid ett universitet, eller en motsvarig s. k. elevexamen inför Institutets lärare. Af de trenne medico-chirurgiska examina vid Institutet skulle *den första* omfatta Naturalhistoria, Chemi, Anatomi och Physiologi, *den andra*, som förutsatte genom vederbörandes betyg öfver tjenstgöring i Allm. Garnis.-sjukhuset och på Medic. afdelningen af Kongl. Seraph.-lazarettet styrkt, nödig öfning och vana i sjukas vård, theoretisk och praktisk Medicin, Chirurgi och Barnförlossningskonst samt Medicinal-lagsfarenhet, och *den tredje*, som förutsatte betyg om 6 månaders litig tjenstgöring å Seraph.-lazarettets Chirurgiska afdelning och minst 2 månaders å Allm. Barnbördshuset, läran om chirurgiska operationer, förband och instrumentala förlossningar. Medicinæ Licentiat behöfde, såsom förut stadgats, endast genomgå den tredje examen, för att af Sundhets-Collegium erhålla diplom såsom Chir. Magister och legitimerad läkare. Vid större behof af underordnade läkarebiträden för infallande krig anbefalldes serskilda för extra-elever afpassade lärokurser.

Sedan Kongl. Maj:t pröfvat Institutets ändamål att tilldåna skicklige läkare för arméén och flottorna vara uppfylldt och dess föremål böra blifva att i förening med hufvudstadens sjukinrättningar bilda pålitlige och tillvande praktiske läkare för alla grenar af Medicinalverket, anbefalldes genom förnyadt och hufvudsakligen ännu gällande nådigt Reglemente af den **11** Dec. **1822** bland annat specimina för competence till lärarebe-

fattningarne, hvilkas antal blef oförändradt, och för sökande till Med. et Chir. pract. Professionen, som tillika skulle vara för- enad med Öfver-Färtläkaretjensten för Stockholms garnison, dess- utom competence till Brigadläkaretjenster, samt för Adjuncten, som tillika skulle vara Öfverläkare vid Garnisonssjukhuset, com- petence till Regements-läkaretjenster. För att bereda lättadt tillfälle till praktisk undervisning i Medicina legalis anbefalldes, att de af vederbörande reqvirerade medico-legala liköppningarne skulle å Institutet förrättas under ledning af både Anatomie och Medicinæ theoreticæ Professorerne. Tillsynen öfver så väl de å Institutet boende eleverne som ock läroverkets bibliothek och samlingar af instrumenter och naturalier föreskrefs skola utöfvas af en bland Professorerne, dertill af Kongl. Maj:t förordnad under benämning af Institutets Inspektor. Med upphäfvande af den förra s. k. elev-examen för inträde vid läroverket stadgades minst aflagd Medico-philosophiæ Candidatexamen vid ett af rikets Universiteter såsom vilkor för inmatriculering. Af de vid Institutet föreskrifna trenne examina, ökades den andra med Ma- teria medica, hvaremot Medicina legalis och Apotheksvsitation öfverflyttades till 3:dje examen, före hvilken, utom öfriga kli- niska tjenstgöringar, äfven stadgades besök under 2:ne månader å Allm. Barnhuset vid de tider, då läkaren der gjorde sin rond och skyddskoppypning verkställdes, hvarförutan de kliniska tjenstgöringarna bestämdes till minst ett år, fördelade med 4 månader å Seraph.-lazarettets medic. afdelning under liktidig auscultation på den chirurgiska, 6 månader på denna sistnämnda med liktidig auscultation under 4 månader å lazarettets medi- cinska afdelning och under 2 månader å Allm. Barnbördshuset, samt 2 månader å samma Barnbördshus med liktidig auscultation å Barnhuset. För Medicinæ Licentiat förnyades stadgandet att genomgå äfven den sålunda förändrade 3:dje examen såsom vilkor för erhållandet af Chirurgiæ Magistergrad och legitimation från Sundhets-Collegium, hvilket stadgande dock genom Kongl. Maj:ts nåd. kungörelse den 30 Octob. 1828 af förekomne anled- ningar så förändrades: »att den s. k. Chirurgiæ Magisterexamen vid Carol. Med. Chir. Institutet endast må innefatta läran om chirurgiska operationer, vändningar och instrumentalförlossningar, men att deremot, innan de vid Universiteterna eller Carol. In- stitutet examinerade Medicinæ Licentiat och Doctorer samt Chirurgiæ Magistrar till någon offentlig lärare- eller läkarebe- fattning befordras, desamma skola inför Kongl. Sundhets-Colle- gium aflägga praktiskt prof på skicklighet att i den medicinska

embetsutöfningen använda och tillämpa deras kännedom i *Medicina legalis* och *Politia medica*, hvilka vetenskapsgrenar likväl fortfara att vara ämnen så väl för *Licentiatexamina*, som för den *andra* examen vid Carolinska Institutet.»

Genom Kongl. Maj:ts nådiga stat för Carol. Med. Chir. Institutet af den 30 Dec. 1835 blef, uppå derom af komitérade för undervisningsverkens öfverseende år 1828 väckt förslag, Professorernas antal fortsarande bestämdt till 6, men med den förändring, att professionen i *Historia naturalis* skulle benämnas profession i *Materia medica*, den uti *Chemi* och *Pharmaci* blott profession i *Pharmaci*, och de båda professionerna i *Medic. et Chir. theoretica* och i *Medic. et Chir. practica* blifva *en* uti *Medicin* och *en* uti *Chirurgi*, hvilka båda professioner »kunna och böra, derest tillfälliga hinder icke möta, vara förenade, den förra med Öfverläkarens och den sednare med Öfverchirurgens befattning vid Seraphimer-lazarettet.» Ordinarie Adjunkturerna inskränktes till 4, nemligen *en* i *Pharmaci*, *en* i *Materia medica*, *en* i *Anatomi* och *en* i *Ars obstetricia*, och skulle undervisning i *Medicina legalis* och *Politia medica* mot arfvode tills vidare bestridas af en serskild *Medicinæ Adjunct*. För biträden vid Bibliotheket och Museum bestämdes ock serskildta arfvoden och anbefalldes sluteligen utarbetande af underdånigt förslag till ny Instruction för Institutet, hvilket förslag, af Institutets Professorer afgifvet den 21 Dec. 1856, till Kongl. Maj:t öfverlemnades, beledsagadt af Collegii förord för nådigt fastställande, den 6 Mars 1857*).

Sedan Rikets Ständer år 1840, under vilkor att Institutet, enligt nåd. Reglementet af den 11 Dec. 1822, erhöle en sådan organisation, att pålitlige och tillvande praktiske läkare för alla grenar af Medicinalverket till statens tjenst der kunna danas, beviljat ytterligare anslag så väl till lärares aflöning som materiella behof, fastställde Kongl. Maj:t den 27 Juli 1841 ny stat för läroverket, i hvilken Professorernas antal är oförändradt, men professionen i *Anatomi* uttryckeligen bestämd att omfatta äfven *Physiologi*, en serskild ordinarie lärare i *Medicina legalis* uppförd och Adjunkturerna ökade med *en* i *Medicin* och *Chirurgi*.

År 1843 beviljades intill nästa riksdag och har sedermera från riksdag till riksdag fortsarande beviljats löneanslag å Carol.

*) Denna sanction har hittills uteblifvit, och frågan hvilat ännu oafgjord.

Institutets stat till en profession i klinik för barnsjukdomar med skyldighet att, jemte handledningen vid kliniken å Allm. Barnhuset, vid hvilken tjenstgöringen förlängdes till 4 månader efter aflagd Licentiatexamen, i föreläsningar afhandla barnsjukdomarne och examinera i 2:dra afdelningen af Chir. Mag.-examen.

Åt Institutets Bibliothekarie beviljades ock år 1850 tills vidare ett arfvode mot skyldighet att meddela kostnadsfri undervisning i Medicinska Bibliographien och s. å. vidgades äfven den kliniska undervisningen genom uppdrag åt Medicinæ Adjuncten, att, såsom tillika varande andre Öfverläkare vid Seraphimerlazarettet, i egenskap af e. o. Professor meddela klinisk undervisning inom sin afdelning å nämnde sjukhus, der af samma Adjunct redan alltsedan 1844 klinisk handledning i hudsjukdomarna lemnats. För undervisningens ändamålsenliga ordnande vid de kliniska institutionerna hafva under 1851 serskilda ordningsstadgar blifvit fastställda.

För den Medico-chirurgiska undervisningsanstalten i hufvudstaden, som dittills saknat egen lokal och till det mesta varit inrymd i de af Colleg. medicum disponerade lägenheter, inköptes liktidigt med dess organisation till ett Med. Chir. Institut äfven den serskilda lokal, som af densamma fortfarande innehafves och der läroverket, efter lägenheternes inredning, år 1816 öppnades.

Sedan till den nya lokalen blifvit öfverflyttade så väl Collegii medici bibliothek och befintliga äldre samlingar af instrumenter, bandager, naturalier och andra præparater, och dessa samlingars tillväxt så till antal, som värde, sedermera oafslången fortgått med en hos oss högst sällsynt raskhet, dels genom talrika värdefulla gåfvor, snart sagdt från alla verdensdelar, dels genom vederbörande lärares rastlösa nit, dels genom nådigst beviljade anslag, och behofvet att i lämpliga lokaler förvara och ändamålsenligt ordna samlingarna äfven genom Kongl. Maj:ts nåd. förfoganden blifvit tillfredssäldt, eger Institutet numera att för undervisningen använda, utom ett rikt *bibliothek*, äfven ett *museum* af naturalier, droguer, chemiska, pharmaceutiska och anatomiska præparater, chirurgiska och obstetriska instrumenter m. m., hvilket otvifvelaktigt kan täfja med hvad de fullständigaste utländska medicinska läroverk kunna förete.

Utom de till Bibliotheket, Museun, chemico-pharmaceutiska Laboratorium, Anatomiska institutionen och lärosalarne anslagne lägenheter erbjuder Institutet för närvarande boställen åt Inspector, 3:ne Adjuncter, 8 Studerande, nödig betjening, samt en

chirurgisk instrumentmakare-verkstad i enlighet med Kongl. brefvet den 19 Nov. 1816.

II. *Berättelse om undervisningen vid Kongl. Carolinska Medicochirurgiska Institutet under år 1851.*

Inskrifningar: Medicinska Laboranter vid Chemiska Laboratorium . . . . . 35.
 Dissecanter vid Anatomisalen . . . . . 66.
 Tjenstgörande vid Medicinska klinikerna å
 K. Seraph.-lazarettet . 37.
 » » Chirur. kliniken å dito 59.
 » » Pædiatriska d:o å Allmänna Barnhuset . 29.
 » » Obstetriska å Barnbördshuset . . . 47.

Summa 251 *).

Antalet af de personer, som, egnande sig åt läkareyrket, under året begagnat läroverket, uppgår till *etthundrade och tio*, af hvilka till studier för de *theoretiska* examina 60;
 för de *praktiska* . . . . . 30 . . 110.

Chemiæ och Pharmaciæ Professoren MOSANDER har under Vårterminen afhandlat en del af oorganiska chemien samt derunder beskrifvit och till sina karakterer samt egenskaper bestämt ett antal ämnen, något öfverstigande 200 kroppar, innefattande hufvudsakligen metalloiders ömsesidiga föreningar samt de mest electropositiva metallerna och deras föreningar med svafvel och syre, de sistnämnda vanligen benämnda alkalier och jordarter. Åhörarnes antal har vexlat mellan . 20—40.

I *öfningarna på Laboratorium*, under ledning af *Adjuncten* HAMBERG, deltog Medicinske Laboranter . . . . . 20.

Under Höstterminen afhandlades större delen af de egentliga metallerna och en stor del af deras föreningar, tillsammans något öfver 250 kroppar. Såväl under den föregående som under denna terminen, har i synnerhet uppmärksamhet eg-

*) Vid de Botaniska excursionerna, Apotheksvisitationerna och öfriga, här ej nämnde anstalter, der tillfällen till undervisning för de Medicinska Studerande äro i hufvudstaden beredda, hafva inga inskrifningar serskildt egt rum, hvarföre de icke heller i ofvanstående uppgifter kunnat intagas.

nats åt de i medicinen och pharmacien samt i tekniskt hänseende vigtiga kropparna, äfvensom åt deras pröfning på renhet etc., allt med fästadt synnerligt afseende på medico-legala fall och under anställande af nödiga försök. Vid beskrifvandet af de i naturen förekommande ämnen hafva dessas relationer till de geologiska bildningarna blifvit framställda.

Åhörare . . . . . 20—50.

Medicinska Laboranter . . . . . 15.

Under höstterminen var Adjuncten HAMBERG stadd på en utrikes vetenskaplig resa; under tiden bestriddes tjensten af t. f. Adjuncten Mag. STENBERG.

Historiæ Naturalis et Materiæ Medicæ Professoren WAHLBERG åtnjöt i egenskap af fullmäktig vid Riksdagen tienstledighet under

Vårterminen. Föreläsningarna bestriddes af t. f. Adjuncten Baron v. DÜBEN, som afhandlade vexternas anatomi och mikroskopiska byggnad, samt organologi, physiologi, geographia plantarum och de vigtigare växtfamiljerna. Åhörare . . . 15.

Botaniska excursioner anställdes under Maj, Juni, Juli, Augusti och en del af September månader.

Under Höstterminen afhandlade *Professoren WAHLBERG*: 1:o i Zoologien: läran om däggdjuren, fåglarna och amphibierna; 2:o i pharmacognosien de officinella rötterna, barkarna, vedslagen och en del örter. Åhörare . . . . . 20.

Vid anställda visitationer å droguelagren på hufvudstadens Apothek lemnades de studerande tillfällen till den organiska pharmacognosiens tillämpning. Dessa tillfällen blefvo med flit och nytta äfven begagnade.

Anatomix et Physiologiæ Professoren A. RETZIUS föreläste

Vårterminen: i *generel och mikroskopisk Anatomi* läran om brosk- och benväfnaden, tändernas byggnad, bildning och historia, omfattande äfven dem hos djuren; elastiska väfnaderna, musklernas byggnad och muskelväfnaden, tråd- och senväf, synovialmembranerna och ledgångarna, bursæ mucosæ, huden med dess körtlar, hår- och hornbildningar, slemhinuorna med deras körtlar, inclusive lefvern och pancreas, samt njurarna och blod- samt lymphkörtlarna, så väl i friska, som sjuka tillståndet; i *Topographisk Anatomi*: bukens väggar och innehåll, med speciel beskrifning af hvarje serskild del och organ, jemte herniernas anatomi, genitalia utriusque sexus, bäckenet och regio perinei. Åhörare . . . . . 25—50.

Dissecanter 55,

som utförde tillsammans 118 dissectionspartier, öfver hvilka förts diariet och anstälts examinationer dels af Professoren, dels af Prosectoren.

Höstterminen föredrogs läran om de organiska väfnadernas första bildning i allmänhet; om lymphan, chylus, blodet och de enkla väfnaderna i djurkroppen, samt i Topographiska Anatomien bröstregionen och öfre extremiteterna.

Åhörare . . . . . 30.

Dissecanter . . . . . 31.

Examinationer och dissectionspartier 174.

Ett icke obetydligt antal sjukliga delar, öfversände från klinikerna och flere praktiserande läkare, blefvo undersökta och demonstrerade.

Prosectoren, Doctor WAHLGREN höll 2:ne gånger i veckan föredrag och lemnade praktisk undervisning om mikroskopets användande i Pathologiska anatomien. Åhörare . . . . 15.

Medicinæ Professoren HUSS: båda terminerna klinisk undervisning i sättet att igenkänna och behandla invertebrats sjukdomar, bland hvilka serskildt under

Vårterminen de akuta och chroniska bröstsjukdomarna samt de typhösa febrarna. Tjenstgörande . . . . . 20.

Höstterminen: Blodomloppet och andedräftsorganernas sjukdomar. Tjenstgörande . . . . . 17.

Båda terminerna ledde Professoren de vid hans afdelning förekommande pathologiska sectionerna och tolkade dervid förekommande fenomen.

E. O. Medicinæ Professoren MALMSTEN:

Vårterminen: Läran om hudsystemets sjukdomar jemte demonstration af de flesta så väl acuta, som chroniska hudsjukdomars igenkännande och behandling. Tjenstgörande . . 20.

Höstterminen: Sjukdomsformerna Favus, Scabies, Eczema, Herpes, Psoriasis, Prurigo, Impetigo, Pityriasis, jemte en del Syphilitiska hudsjukdomar, äfvensom ryggmärgens, ventrikels och njurarnas chroniska lidanden. Tjenstgörande . 17.

Härjemte ledde Professoren de å afdelningen förekommande pathologiska sectionerna och redogjorde för desamma.

Professoren i Pædiatriken, BERG föreläste

Vårterminen: Dyscrasiska blodsjukdomarnas inflytande till framkallande af hjernsymtom, hæmorrhagier inom cerebrospinal systemet hos barn och meningitis exsudativa med dess följder. Tjenstgörande . . . . . 15.

Höstterminen: Pathologia & therapia generalis infantiae, äfvensom mjölken, digifningen, artificiela näringsämnen för späda barn, samt historien om koppypningen och vaccinationen i Sverige. Tjenstgörande . . . . . 14.
 Dessutom meddelades under läseterminerna å Allm. Barnhuset så väl vid der inrättad klinik, som vid en i serskild lokal derstädes mot årets slut öppnad poliklinik, praktisk handledning i barnsjukdomarnas diagnos och behandling, samt liköppningars anställande å barn, både med hänsyn till pathologien och medicina legalis.

Chirurgiæ Professoren SANTESSON:

Vårterminen: Hernia, Anus præternaturalis, Fistula stercorea, samt med anledning deraf förekommande operationer; sjukdomar uti intestinum rectum, jemte vitia congenita af urogenitalorganerna. Tjenstgörande . . . . . 17.

Höstterminen: Urogenitalorganernas sjukdomar, med der vid förekommande operationer: derefter arter-underbindningar. Tjenstgörande . . . . . 22.

Under båda terminerna: diagnos och behandling af de på chirurgiska kliniken intagna, yttre åkommor, jemte demonstrationer och undersökningar af förekommande sjuka bildningar.

Artis Obstetriciæ Professoren M. RETZIUS föreläste

Vårterminen: Läran om förlossningsmekanismen.

Höstterminen: Den obstetriska operationsläran. Vid kliniken lemnade han handledning uti explorationsläran och biträdandet vid naturliga förlossningar.

Åhörare och tjenstgörande vårterminen . . . 26.

Höstterminen . . . 21.

Artis Obstetriciæ Adjuncten HJORT lemnade båda terminerna de tjenstgörande tillfälle att utom Barnbördshuset assistera vid 19 svårare förlossningar, äfvensom å ammecontouret att bedöma ammors antaglighet.

Läraren i Rättsmedicinen A. H. WISTRAND ledde under båda terminerna af året 26 medico legala liköppningar och redogjorde för desamma, samt höll serskilda föredrag öfver undersökningar i förgiftningstillfällen. Åhörare: vårterminen . 23.

Höstterminen . 12.

Bibliothekarien VON DÜBEN höll i Maj månad 5:ne föredrag öfver ARETÆI af Kappadocien och GALENI skrifter samt dessa författares betydelse för läkarekonstens historia. Åhörare 16.

Examina.

Vårterminen:	Chirurgiæ	Magister-examen,	1:a	afdelningen	1.
	»	»	2:a	»	1.
	»	»	3:e	»	9.
					11.
Höstterminen:	»	»	3:e	»	3.

Summa 14.

Under året har Bibliotheket ökat med 400 volumer *)), det Anatomiska museum med 120 nummer **) och Chemiska institutionen med flera nya instrumenter och præparater.

Det större auditoriet i laboratoriibyggningen erhöll under året ny, smakfull inredning och i dess fond uppsattes den kostbara bröslbild i marmor af framlidne Chemiæ Professoren vid Institutet, Friherre BERZELIUS, hvilken bröslbild blifvit förfärdigad af Bildhuggaren DAVID i Paris och förärad till Institutet af Enkefru Friherrinnan BERZELIUS.

---

*) Bland dessa förtjena serskildt nämnas 6 större arbeten af H. M. Konungen, 20 volumer manuskript rörande Svenska medicinalverket efter framlidne Archiater A. BÄCK af H. E. Friherre IHRE, 105 volumer af afl. Dr: ELMSTEDT, samt åtskilliga verk af Universitetet i Christiania, Prof. ILMONI i Helsingfors, Professor IBSEN i Köpenhamn samt Hrr EKSTRÖMER, HUSS, LILJEWALCH, RETZIUS, A. m. fl.

**) Bland dessa erhöles de yppersta af Professor IBSEN i Köpenhamn, bestående af 1:o Labyrinthus osseus af människan; 2:o den membranösa labyrinthen hos människan (i spiritus vini). Dessa 2:ne præparater äro af sådan fullkomlighet, att nämnda delar sannolikt af ingen tillförene blifvit så mästerligt framställda; 3:o Labyrinthus osseus och membranaceus af en hafssköldpadda; 4:o Njurens kärl (vener och arterer) hos en skälhund injicerade och corroderade, samt prydligt öfverdragna med copalfernissa och förvarade under glaskupa; 5:o Ett fullständigt mans-skelett af en neger; 6:o Cranium af en Pelagisk neger från Nicobaröarne. Dessa skänker, jemte dem Museet från samma hand fått emottaga år 1842 öfver lefverns och lungornas kärl, utgöra varaktiga minnen af denne utmärkte anatoms lika ovanliga skicklighet som synnerliga välvilja för läroverket. Vidare af Prof. BONDORFF i Helsingfors, Presidenten Grefve MANNERHEIM i Wiborg, Dr: EUGENE ROBERT i Paris m. fl.

BERÄTTELSE OM UNDERVISNINGEN

VID

KONGL. CAROLINSKA MEDICO-CHIRURGISKA INSTITUTET

UNDER ÅR 1852.

Inskrifningar:

Vid <i>Chemiskt-pharmaceutiska Laboratorium</i>	40
» <i>Anatomi-salen</i>	78
» <i>Medicinska klinikerna å K. Seraphimer-Lazarettet</i>	57
» <i>Chirurgiska kliniken å K. Seraphimer-Lazarettet</i>	36
» <i>Pædiatriska kliniken å allmänna Barnhuset</i>	40
» <i>Obstetriska kliniken å allmänna Barnbördshuset</i>	31

Summa 262.

Vid de botaniska excursionerna äfvensom apotheks-visitationerna hafva inga inskrifningar egt rum.

Antalet af personer, som, egnande sig åt läkareyrket, under året 1852 studerat vid läroverket, utgjorde *ett hundra och fjorton*.

Af dessa har undervisningen i de ämnen, som höra till de *theoretiska examina*, begagnats af 59
samt uti de, som höra till de *praktiska examina*, af 55

114.

Chemiæ och Pharmaciæ Professoren MOSANDER föreläste under *Vårterminen*: Metallerna, deras oxider, föreningar, salter, legeringar etc., hvarvid framhållits det theoretiska i afseende på lagarna och methoderna för de olika föreningarnas bildande, äfvensom utvägarna för de olika haloidernas, syrornas och basernas igenfinnande; de mera använde kropparnes utförligare behandling, pröfning o. s. v., hvarjemte nödiga och upplysande försök blifvit anställda.

Åhörare 13—20;

Laboranter 22.

Höstterminen: Organisk kemi i allmänhet, och speciellt af växtchemien: läran om växtsyrorna med hufvudsakligt afseende på det inom pharmaciens och medicinens område användbara.

Undervisningen åtföljd af de beskrifna ämnenas förevisande samt anställda försök. *Åhörare* 20—40;

Laboranter 18.

Vid visitationerna å samteliga hufvudstadens apothek lemnades tillfälle för de studerande att taga praktisk kännedom om methoderna att på chemisk väg pröfva läkemedlen. Pharmaciæ Adjuncten, under hvars närmaste ledning öfningarna å Laboratorium verkställas, har derjemte biträdt med försökens anställande under föreläsningarna.

Historiæ Naturalis och *Materiæ Medicæ* Professoren WAHLBERG:

Vårterminen: Materia medica: Örtter och blad, blommor, frukter och frön samt växtproducter, äfvensom droguerna ur djurriket; *Medicinsk Naturalhistoria:* Fiskar, blötdjur, led-djur och stråldjur. *Åhörare* 15—20.

Höstterminen: Materia medica: Officinella rötter, barkar och vedslag; *Medicinsk Naturalhistoria:* Däggdjur, fåglar och amphibier. *Åhörare* 20.

Vid visitationerna å hufvudstadens apothek lemnade samme Professor de studerande tillfälle att i stort praktiskt lära känna de enkla droguerna ur djur- och växtriket, med hänsyn till olika kvalitet, förvexlingar m. m.

Anatomicæ och *Physiologiæ* Professoren A. RETZIUS:

Vårterminen: Topographisk Anatomi: Regiones inguinales och clunium, äfvensom öfriga regioner af undre extremiteterna; *Allmän Anatomi:* Telæ musculares, Textus fibrosi jemte musklernas, senornas och fasciernas mikroskopiska byggnad; ben- och broskväfnaderna, tändernas byggnad och historia; kärlens, hjertats, lymph- och blodkörtlarnas sammansättning; serösa hinnorna, ledgångar och slem säckar; huden med dess hornbildningar och körtlar; slemhinnorna med deras epithelier och körtlar; glandulæ conglomeratæ, lefvern, organerna för rösten och andedrägten, njurarna och deras utförsångar; genitalorganerna. *Æstesiologien:* ögat med tårorganerna; apparaterna för hörseln, lukten, smaken och känseln.

Åhörare 50;

Dissecanter 45,

som upptogo 555 dissectionspartier, öfver hvilka dels Professoren, dels Prosectoren Dr WAHLGREN anställde examinationer.

Höstterminen: Topographisk Anatomi: Hufvudet; dess bestomme, integumenter, hjernan med hinnor och ådror, så väl i

friska som sjuka tillståndet, samt i olika åldrar, äfvensom ögonlocken, tårorganerna och ögongroparnas innehåll jemte tinningregionerna; *Allmän Anatomi*: näringsvätskorna och grundväfnaderna, så väl i friska som sjuka tillståndet.

Åhörare 56;

Dissecanter 35.

Dissectionspartier och öfver dem anställda examinationer, i hvilka jemte Professoren äfven t. f. Prosectoren ANDERSSON deltagit: 184.

Medicinæ Professoren HUSS:

Vårterminen: Hjertats och respirationsorganernas samt större delen af nervsystemets acuta och chroniska sjukdomar; kärlsystemets, magens och tarmkanalens organiska åkommor med förevisning af preparater ur det anatomiska muséet, äfvensom demonstration och examination öfver andra på kliniken förekommande fall, samt patologiska sectioner.

Tjenstgörande och auscultanter: 18.

E. o. Medicinæ Professoren MALMSTEN:

Den sedan förra terminen återstående delen af lundsjukdomarna; hjertats och lungornas chroniska sjukdomar, jemte demonstrationer af förekommande fall på K. Seraphimer-Lazarettets invärtes afdelning.

Tjenstgörande och auscultanter: 18.

Höstterminen: Professor HUSS var denna termin tjenstfri i och för en utrikes, vetenskaplig resa.

E. o. Medicinæ Professoren MALMSTEN höll kliniska föreläsningar öfver nervfebern samt magens, leverns och njurarnas chroniska sjukdomar, jemte föreläsningar öfver de *squamösa* och *pustulösa* utslagssjukdomarna. Pathologiska sectioner och mikroskopiskt-pathologiska undersökningar.

Tjenstgörande och auscultanter 19.

Chirurgiæ Professoren SANTESSON:

Vårterminen: Operations-öfningar på cadaver; underbindning af pulsådror, tillhörande det öfre aortasystemet, jemte topografiskt-anatomiska och patologiska förevisningar öfver dervid förekommande regioner; samtliga operationssätten för Lithiasis vesicalis samt deras historik och akiurgi; mikroskopiska undersökningar af dels från kliniken, dels annorstädes ifrån meddelade färska specimina af sjukdomsproducter efter chirurgiska

åkommer; förevisning af præparater från Institutets anatomiska museum, samt klinisk undervisning på K. Seraphimer-Lazarettets chirurgiska afdelning. *Tjenstgörande* 26;

Åhörare 50.

Höstterminen: Exarticulationer, amputationer och resectioner på nedre extremiteterna; förevisningar af præparater, upplysande för den chirurgiska pathologien, äfvensom mikroskopiska undersökningar i samma syftning, jemte klinisk undervisning på K. Seraphimer-Lazarettets chirurgiska afdelning.

Tjenstgörande 10;

Åhörare 15.

Pædiatrices Professoren BERG:

Vårterminen: Munkavitestens, svalgets, tarmkanalens, leverus och mjältens sjukdomar; historik och analys af de sjukdomar, som benämnas ältan, riset och skärfven, med kritik öfver rådande föreställningssätt om dessa namns innehåll, samt croup. Klinik, med tillhörande liköppningar och mikroskopiskt-pathologiska demonstrationer.

Tjenstgörande 23.

Höstterminen: Hjernans och ryggmärgssystemets lidanden hos barn, samt särskildt meningitis simplex och granulosa; klinik öfver barnålderns sjukdomar, och i samband dermed, patologiska sectioner. *Tjenstgörande* 18;

Åhörare 18.

Obstetrices Professoren M. RETZIUS:

Vårterminen: Obstetrikens theoretiska del; klinisk undervisning samt explorationer.

Tjenstgörande och auscultanter 11.

Höstterminen: Operativa förlossningsläran; klinisk undervisning på barnbördshuset.

Tjenstgörande och auscultanter 21.

Obstetrices Adjuncten, D:r HJORT har under terminerna handledt de vid kliniken tjenstgörande i förrättande af förlossningar, äfvensom vid Amme-contoret i bedömande af personers antaglighet till ammor.

Läraren i Rättsmedicinen A. H. WISTRAND:

Vårterminen: Praktisk handledning i medico-legala obduktioners förrättande: 43 dylika liköppningar, dels på requisition af K. Öfverståthållare-Embetet, dels på K. Garnisons-sjukhuset

och allmänna Barnbördshuset; undersökt 11 lik efter foster och nyfödda barn; anställt undersökningar för att utröna förgiftningar och misstänkta fläckar.

Åhörare 33.

Höstterminen: 13 rättsmedicinska liköppningar jemte 3 undersökningar af döda foster och 2:ne giftundersökningar, den ena svafvelsyre- den andra opiiförgiftning.

Åhörare 50.

Bibliothekarien VON DÜBEN vistades under *Vårterminen* på permission utrikes; de honom åliggande *föreläsningar i medicinsk bibliographi* och *historia* höllos af Inspector, Professor A. RETZIUS, i 4 föredrag, omfattande historiken af de förnämsta arbeten och författare i anatomi och physiologi från äldsta till nyaste tider.

Chirurgiæ Magister-examens 3:dje afdelning undergicks af 8 Medicinæ Licentiatler och Doctorer; Chirurgiæ Magister-examens 2:dra afdelning af 1 Chirurgiæ Candidat.

Bibliotheket.

Tillkomne böcker: 280 häften och volymer, af hvilka 24 skänker.

Antalet af besökande hvarje läsedag: omkring 12; utlåningar: 166.

Anatomiska Museet har under året blifvit ökad med 101 större præparater: bland hvilka skänkte af Prof. C. SUNDEVALL: framben af *Sivatherium giganteum*; af D:r M. FÜRST: *Iguana tuberculata* från Vestindien, och ett *Indiancranium*; af Prof. ACLAND i Oxford: *cranium* af *Physeter*; af D:r WEISS i Edinburgh: 6 Ostindiska och Pelagiska *cranier*.

BERÄTTELSE OM UNDERVISNINGEN

VID

KONGL. CAROLINSKA MEDICO-CHIRURGISKA INSTITUTET

UNDER ÅR 1853.

Inskrifningar:

Vid <i>Chemiskt-pharmaceutiska Laboratorium</i>	53
» <i>Anatomi-salen</i>	75
» <i>Medicinska klinikerna å K. Seraphimer-Lazarettet</i> . .	52
» <i>Chirurgiska kliniken å K. Seraphimer-Lazarettet</i> . .	42
» <i>Pædiatriska kliniken å allmänna Barnhuset</i>	55
» <i>Obstetriska kliniken å allmänna Barnbördshuset</i> . .	55
	<hr/>
	Summa 268.

Antalet af personer, som, egnande sig åt läkareyrket, under året begagnat läroverket, uppgår till *ett hundrade och sexton*, af hvilka till studium för de *theoretiska examina* . . . 61 för de *praktiska examina* 55

116.

I anseende till den på många ställen inom riket under sednare delen af året rådande cholerafarsoten, var antalet af vid läroverket studerande under höstterminen så minskadt, att några bland de i Institutets föreläsningsprogram upptagna kurser under början af eller hela höstterminen inställdes.

Chemiæ och Pharmaciæ Professoren MOSANDER har under *Vårterminen* afhandlat växtchemi.

Åhörare 20—40.

Höstterminen: Chemiens historia och teorier, samt metalloiderna och deras föreningar med hvarandra.

Åhörare 20—40.

I öfningarna på *Laboratorium*, under ledning af *Adjuncten* D:r *HAMBERG*, deltog medicinska laboranter: 53.

Historiæ naturalis och *Materiæ medicæ* *Professoren WAHLBERG* föreläste:

Vårterminen: I medicinsk zoologi: öfver de vertebrerade djuren, samt derefter i sammandrag öfver moluskeruas, artikula-

ternas och radiaternas klasser. I *Materia medica*: officinella örter, blad, blommor, frukter, frön, öfriga växtproducter och djurämnen, samt gaf slutligen en öfversigt af det naturliga växtsystemet med hänsyn till fäderneslandets vegetation.

Åhörare 20—50.

Höstterminen: I zoologien: läran om däggdjuren, fåglarne, amphibierne och acanthopterygii af fiskarne; i *Materia medica*: de officinella rötterna, bark- och vedslagen, jemte större delen af örterna och bladsorterna.

Åhörare 12—15.

Anatomiæ och Physiologiæ Professoren A. RETZIUS föreläste:

Vårterminen: *Allmän anatomi*: byggnaden af senor och senhinnor; musklernas konstruktion, verkningar och pathologiska förändringar; tändernas byggnad och historia; slemhinnorna och mikroskopiska sammansättningen af munhållans beklädningar och körtlar; tarmkanalen med tillhörande körtelredskap; den finare byggnaden af luftvägarne; blod- och lymfkiörtlarne; huden; njurarne; genitalia hos båda könen; samt slutligen cerebrospinal- och sympathiska nervsystemets mikroskopiska byggnad. *Topographisk anatomi*: ögat och delarne i orbita; hörselapparaten; luktorganet; munnen och tungan; tuggmusklerna; spottkiörtlarne med deras fascier, samt käkarne och ansigtet i sin helhet.

Åhörare omkring 40.

Dissecanter 45,

hvilka utförde tillsammans 375 dissectionspartier, öfver hvilka examinationer blifvit anställda dels af Professoren, dels af tillf. Prosectoren Magister ANDERSSON.

Höstterminen: *Allmän anatomi*: Benens, broskens och tändernas utveckling, byggnad och sjukdomar, hvarest föredrogs läran om cellbildningen. *Topographisk anatomi*: Hufvudet och halsen, samt derefter en särskild kurs i den descriptiva osteologien.

Åhörare omkring 40.

Dissecanter 35.

Dissectionspartier 135.

Examinationerna anställda dels af Professoren, dels af Prosectoren, Doctor KINBERG.

Medicinæ Professoren HUSS åtnjöt under

Vårterminen tjänstledighet för utrikes resa; E. o. Professoren MALMSTEN lemnade 6 dagar i veckan klinisk undervis-

ning i sättet att igenkänna och behandla invärtes, acuta och chroniska sjukdomar, bland hvilka utförligare genomgångos lungornas, hjertats, hjernans och rygginärgens sjukdomar, febris intermittens, rheumatismus, alcoholismus och chlorosis; af hudsjukdomar: Scabies, Porrigo favosa, Pityriasis versicolor, Eczema, Herpes, Impetigo, Acne, Erysipelas, Scarlatina, Urticaria och åtskilliga af de syphilitiska utslagsformerna. Obductionerna förrättades af d. v. Underläkaren v. DÜBEN, som särskildt en till två gånger i veckan lemnade de tienstgörande handledning uti mikroskopiska undersökningar af sjukdomsproducter samt af se- och excreter. *Tienstgörande 50.*

Höstterminen höll *Medicinæ Professoren* HUSS, 4 dagar i veckan, kliniska föredrag om sättet att igenkänna och behandla invärtes sjukdomar, såväl acuta som chroniska.

E. o. Professoren MALMSTEN lemnade 2 dagar i veckan klinisk undervisning uti hudsjukdomar och invärtes chroniska sjukdomar; bland de förra afhandlades mera speciellt Pityriasis, Eczema, Impetigo, Herpes Zoster, Prurigo, Erythema nodosum, Purpura, Lupus samt de tertiära formerna af Syphilis; bland de sednare Febris intermittens, lungornas och magens chroniska affectioner; och af acuta sjukdomar: Cholera, Icterus, Gallstenkolk och Hæmorrhagia Uteri.

Tienstgörande 22.

Obductionerna förrättades af d. v. Underläkaren v. DÜBEN.

Pædiatrices Professoren BERG föreläste:

Vårterminen: Cerebrospinal-systemets textursjukdomar samt nervsystemets functionella rubbningar, hvarjenite, med särskild hänsigt till väsendet af krampsjukdomar, meddelades ett kritiskt referat af TODDS föreläsningar i College of Physicians öfver detta ämne. Derefter genomgångos i korthet respirations-organernas viktigaste lidanden i barnåldern, samt slutligen diætetik för späda barn, och regler för val af amma.

Tienstgörande 17.

Höstterminen: Physiologisk-chemisk framställning af näringsämnen, med särskild hänsigt till barnålderns behof och dess digestions-organers beskaffenhet; atrophia infantum, med historik af de olika begrepp, som under tidernas lopp blifvit vid detta namn fästade; läran om Torsk, Tandsprickning, och åsigterna om dess patologiska betydelse, samt öfriga i munkaviteten hos barn förekommande sjukdomar.

Tienstgörande 16.

Det ökade antal barn, under året uppgående till 500, som vid polykliniken blifvit behandlade, har på ett värdefullt sätt ökat bildningstillfället för de studerande.

Chirurgiæ Professoren SANTESSON:

Vårterminen: Praktisk operationskurs, omfattande exarticulationer, amputationer och resectioner på öfre och nedre extremiteterna; abdominalbräckens topographiska anatomi och operativa behandling, hvarjemte vid sig erbjudande tillfällen flera för den chirurgiska pathologien upplysande præparater förevisats och deras elementära sammansättning undersökts.

Åhörare 20.

Höstterminen: Operationskursen inställd.

Under båda terminerna: Diagnos och behandling af de på K. Seraphimer-Lazarettets chirurgiska klinik förekommande sjukdomar och skador.

Tjenstgörande: Vårterminen 51.

Höstterminen 11.

Artis Obstetriciæ Professoren M. RETZIUS:

Vårterminen: Obstetrikens theoretiska del; explorationer på fantom och handlagen vid regelmässiga förlossningar. Obstetrisk klinik öfver vid allmänna Barnbördshuset förekommande förlossningar. Dessutom hafva praktikanterna, hvar och en i tur, åtföljt Adjuncten vid förlossningar i staden, och enligt föreskrifven ordning biträdt honom vid amnibesigtningar.

Praktikanter 4.

Auskultanter 14.

Höstterminen: Obstetriska operationsläran.

Praktikanter 6.

Auskultanter 9.

Läraren i Rättsmedicinen A. II. WISTRAND:

Vårterminen: Förrättat och ledt 26 rättsmedicinska undersökningar, hvaraf 3 på gifter (i två fall arsenik, i ett phosphor) och 23 på lik. *Åhörare tillsammans 51.*

Höstterminen: 9 rättsmedicinska undersökningar, hvaraf 8 på lik och 1 på gift (arsenik).

Åhörare 17.

Bibliothekarien v. DÜBEN höll i Maj månad 5:ne föredrag öfver pathologiska anatomiens litteratur.

Till Museum anatomicum, hafva under året flera skänker ankommit, bland hvilka må nämnas: från Riksmuseum: skelett af *Tartar-chines*, funnet vid Hong-Kong af D:r KINBERG; cranium af *Kanak* från Sandwichsöarne; från D:r LATHAM i London: cranium af en *Dyak* eller så kallad »*Headhunter*». Craniet är rikt graveradt och orneradt, samt anses hafva tjenat såsom brudpant. Då en ung man af detta folk begär en flicka till hustru, måste han kunna styrka, att han dödat och halshuggit någon mansperson, hvars hufvud, graveradt, vid frieriet presenteras för fästmön. Chirurg. Cand. E. EKSTRÖMER har skänkt 2:ne Chines-cranier och ett Polynes-cranium från Otaheiti. Anatomiska samlingarne hafva dessutom ökats med 3 mennisko- och 6 djurskeletter, 15 anat. physiologiska, 45 patologiska och omkring 60 mikroskopiska præparater.

Bibliotheket har ökats med omkring 400 volymer och häften, dels skänkta af H. M. Konungen, Christiania universitet, K. Sundhets-Collegium, Läkare-Sällskapet, Institutets fordna och närvarande lärare, samt andra personer af Läkare-corpsen, dels inköpta.

För det Pharmacologiska och Pharmaceutiska Museum har Institutet från Ostindiska Compagniet genom D:r ROYLE's föranstaltande fått emottaga en större samling råämnen ur Indiska Departementet af Londoner-expositionen, hvarjemte D:r HAMBURG, under sin utrikes resa, för Institutet mottagit flera värdefulla chemiska och pharmaceutiska præparater. Dessa alla, jemte hans egna under nämnda resa gjorda samlingar, bland hvilka flera artiklar af Hr H. blifvit till läroverket skänkta, hafva, vetenskapligt ordnade, varit under sommaren i Institutets lokal för allmänheten utställda.

Examina:

Vårterminen: Chirurgiæ Magister-examen, tredje afdelningen: 10.

